

2) Første behandling af lovforslag nr. L 85:

Forslag til lov om ændring af lov om kommuneplanlægning.

(Fremsat 21/11 84).

Lovforslaget sættes til forhandling.

Forhandling

Dorte Bennedsen (S):

Af lovforslagets bemærkninger fremgår det, at der i planstyrelsen er nedsat en arbejdsgruppe, som skal se bl.a. på spørgsmålet om en afgrænsning af lokalplanpligten. På den baggrund kan tidspunktet for nærværende forslags fremsættelse egentlig forekomme en smule ejendommeligt. I socialdemokratiet havde vi i hvert fald gerne set resultatet fra arbejdsgruppen, inden vi skulle tage stilling til det foreliggende forslag.

Når det er sagt, skal det også siges, at vi kan forholde os positivt over for den erklærede målsætning om smidiggørelse og forenkling, men under den helt ufravigelige forudsætning, at det ikke ændrer på de principper, som ligger i loven, nemlig decentral ramkestyring og offentlighedens medvirken.

Loven har nu været i kraft i så lang tid, at det vel er rimeligt at se på, om de indhøstede erfaringer giver anledning til forenklede og smidigere procedurer inden for de afstukne principper.

Socialdemokratiets stilling til det konkrete foreliggende lovforslag vil afhænge af udvalgsarbejdet, og det hænger sammen med, at formuleringerne i bemærkningerne ikke alle steder er så krystalklare, som vi kunne have ønsket os, og at det derfor kan være vanskeligt umiddelbart at se, om offentlighedens interesser er varetaget i det omfang, vi finder det nødvendigt.

Som eksempler på dette kan jeg nævne ændringen i § 47, stk. 3, om lempelser i dispensationsreglerne, og ændringen i § 27, stk. 2, hvorefter kommunalbestyrelsen ved den endelige vedtagelse af lokalplanen kan ændre i de offentliggjorte forslag, også uden at der er kommet indsigelser.

På disse og på en række andre områder vil vi meget gerne have supplerende oplysninger under udvalgsarbejdet, som skal ligge til grund for vores endelige stillingtagen. Vi mindes nemlig for mange uheldige dispositioner rundt omkring til, at vi sådan har lyst

til at udskrive en blankocheck. Vi vil gå ind i udvalgsarbejdet for at virkeliggøre målsætningen på de præmisser, jeg indledningsvis nævnte, men hvis udvalgsarbejdet viser, at det ender med en svækkelse af offentlighedens medvirken på disse områder, må socialdemokratiet melde fra.

Lis Aaltonen (KF):

Da vort partis ordfører, hr. Ahlmann-Ohl- sen, ikke kan være til stede i dag, skal jeg på hans vegne fremlægge følgende:

Efter et grundigt forarbejde fremsætter ministeren forslag om en lang række ændringer til lov om kommuneplanlægning, som det konservative folkeparti umiddelbart kan støtte. Alle relevante instanser har været inddraget i arbejdet, og der er lykkeligvis bred opbakning bag ændringerne. Der er grund til at takke de mange kommuner, der har bidraget positivt med forenklingsforslag.

Det konservative folkeparti opfatter lovforslaget som første del af en række ændringer inden for området. Det dygtige forarbejde betyder, at man ved vedtagelsen af dette lovforslag kan fjerne ganske mange irritationsproblemer i kommunerne. Anden del af ændringerne forventer vi gennemført, når arealudvalget har færdiggjort sit arbejde. Det konservative folkeparti håber, at dette udvalg kan fremkomme med et velfunderet oplæg til de drøftelser, vi skal have til den tid.

I det her fremsatte lovforslag er der tale om klargørelser, forenklinger og åbning af muligheder for en hurtigere sagsbehandling. Det er glædeligt, at regeringens ønske om at gøre det lettere at være dansker også kan slå igennem på dette område.

Jeg er ikke fri for at tro, at vi med vedtagelsen af dette lovforslag får fjernet et par flaskehalse for byggeriet, og hvem vil ikke hilse det velkommen i en tid, hvor arbejdsløsheden fortsat er alt for høj. At der hertil kommer en tillægsgevinst i form af kommunale besparelser, noteres med glæde på positivsiden.

Det er for det konservative folkeparti væsentligt at gøre opmærksom på, at borgerindflydelsen ikke svækkes ved dette forslag. Det er der heller ikke grund til, selv om enkelte måske kan pege på grupper af borgere, der har brugt indsigelsesretten ganske voldsomt som politisk agitationsform. En sådan agita-

[Lis Aaltonen]

tion skal ikke skade det offentlighedsprincip, som ligger i loven.

Man kunne ønske, at mange flere, ikke mindst erhvervsdrivende, var opmærksomme på den afgørende betydning, som lokalplanarbejdet har for dem. Hvis virksomhederne, store som små, vil være med til at udvikle lokalområderne i en for alle parter positiv retning, må de deltage i lokalplanarbejdet. Erhvervslivet vil gøre klogt i ikke at opfatte lokalplanerne som snærende bånd, men som en ramme, der giver virksomhederne mulighed for en sikker planlægning i årene fremover.

Når man arbejder med planlægning, er det ganske svært at holde sig til den gyldne midelvej. Den ene grøft kan efter behag kaldes kræfternes frie spil, planløshed eller anarki. Den anden kunne kaldes planøkonomi, proletarietets diktatur. Det konservative folkepartis mål er at holde sig lige langt fra begge grøfter, så vi kan holde os på den gyldne midelvej, hvor der ikke er planlagt for at tilfredsstille forældede ideologier, men hvor der er planlagt netop så meget, som der er behov for, og altid i bevidstheden om at planerne ikke er et mål i sig selv, men et middel til bedre udnyttelse og beskyttelse af de givne ressourcer.

Sluttelig kan jeg på det konservative folkepartis vegne tilsige en hurtig og velvillig udvalgsbehandling.

(Kort bemærkning).

Leif Hermann (SF):

Fru Lis Aaltonen må nok finde sig i, at denne rå stemme, der kommer fra en tilhænger af planøkonomi, stiller hende et par spørgsmål her indimellem.

Fru Lis Aaltonen nævnte, at der var grupper, der havde anvendt indsigelsesretten efter kommuneplanloven, når man fremlagde lokalplaner, som led i politisk pression. Jeg vil gerne bede fru Lis Aaltonen heroppefra om at komme med nogle eksempler og eventuelt konkretisere, hvilke grupper der er tale om i den henseende. Jeg går ud fra, at fru Lis Aaltonen henviser til de grupper, der i kommuneplanloven er indsigelsesberettigede.

Hanne Severinsen (V):

Vedtagelsen af kommuneplanloven i 1977 var et væsentligt fremskridt. Fremfor det bu-

reaokratiske system, hvor forskellige instanser kontrollerede hinanden, fik man her indført et system med rammestyling, decentralisering og borgerdeltagelse. Jeg tror, de fleste er enige om, at principperne var rigtige, men vi har indhøstet nogle praktiske erfaringer, som opfordrer os til at smidiggøre reglerne og forenkle dem. Ellers risikerer vi et bureaukrati og overflødigt snærende rammer.

Det foreliggende lovforslag sigter netop på at skabe en forenkling, der samtidig betyder, at lovens oprindelige intentioner fastholdes og udbygges, fordi det bliver nemmere for borgerne at overskue, hvilke rettigheder de har, når reglerne er mere præcise og enkle. Venstre er derfor tilfreds med det foreliggende lovforslag.

Lovforslaget indeholder en lang række praktiske ændringer, som har været ønsket af kommunerne i lang tid. Vi har bemærket os, at ændringerne i tidsfristerne i de forskellige faser af lokalplan- og kommuneplanproceduren er ændringer, som ikke betyder, at borgernes muligheder for at gøre indsigelser forringes. Kun kommunens sagsbehandlingstid forkortes, og det betyder, at man får mulighed for at administrere hurtigt, så lokalplanerne kan tilvejebringes på mindre tid, hvilket betyder lavere byggepriser til gavn for fremtidige ejere og lejere.

Parkeringspladsreglerne smidiggøres, og det har længe været tiltrængt. Naboorienteringspligten bliver bedre klarlagt, og håndhævelsesreglerne forenkles. Som noget nyt bliver der mulighed for, at kommunalbestyrelserne selv kan lave ændringsforslag, efter at forslaget har været ude til høring, uden at hele proceduren nødvendigvis skal om igen. Meningen med høringsproceduren er jo, at der skal være en offentlig debat, og selv om denne offentlige debat ikke betyder, at der indkommer ændringsforslag, kunne det jo tænkes, at kommunen fik nogle gode ideer undervejs. Vi er tilfredse med, at der på denne måde fjernes mange formalistiske regler.

Herudover angriber lovforslaget nogle af de problemer, vi har i forbindelse med en forstiv planlægning. Småændringer, som tiden er løbet fra, bliver mulige, og man behøver ikke i alle tilfælde afvente den 4-årige revision af kommuneplan og regionplan.

Vi må gøre os klart, at der sker så mange forandringer, at planlægning ikke i alle detaljer kan fastlægges for fremtiden. Vi kan

[Hanne Severinsen]

ikke forudse alt, og der må også være noget at planlægge for vores efterkommere.

I den forbindelse vil vi gerne opfordre amter og kommuner til at være lidt mindre restriktive, når de administrerer by- og landzoneloven. Specielt de små erhvervsvirksomheder er jo anderledes, end de var i 1960'erne. De forurener ikke og vil nemt kunne indpasses i boligområder, og mange vil også kunne indpasses i landdistrikterne, som i disse år mister arbejdspladser som følge af gårdsammenlægninger og rationalisering.

Der har været kritikere af kommuneplanloven, og kritikken har gået på, at den var for stiv og bureaukratisk. Nogle gange har den måske været overdreven, men jeg synes, at vi med de foreslåede ændringer kommer kritikken i møde, samtidig med at vi fastholder det meget vigtige overordnede princip med rammestyning, som kommuner og amter skal rette sig efter, og som gør, at der bliver mulighed for at lave lokalplaner inden for dette system med dialog mellem de berørte borgere.

Hele lokalplanproceduren var en afgørende ændring, da den blev introduceret for 7 år siden. Jeg er sikker på, at med de foreslåede ændringer vil vi få et godt og smidigt system. Der er ganske vist stadig væk nogle uafklarede problemer, hvad angår varetagelsen af miljø- og naturbeskyttelsehensyn, og derfor er vi også tilfredse med, at man har nedsat et arealudvalg, der skal tage sig af samspillet med de forskellige lovgivninger, der berører disse områder.

Venstre kan med disse ord tilslutte sig det foreliggende lovforslag.

Leif Hermann (SF):

Indledningsvis skal jeg konstatere, at jeg ikke fik noget svar fra fru Lis Aaltonen med hensyn til en konkretisering af de eksempler, jeg efterlyste, men det er muligt, at hr. Ahlmann-Ohlsen kan sørge for eksemplerne næste gang, når fru Lis Aaltonen ikke optræder som stedfortræder.

Så skal jeg vende mig til lovforslaget. Det er jo, som det også er påpeget af socialdemokratiets ordfører, lidt ejendommeligt, at dette forslag fremkommer, når ministeren netop har nedsat et arealanvendelsesudvalg, der skal tage stilling til en lang række af de pro-

blemer, som griber ind også i denne lovgivning.

Konkret har vi i folketingets miljø- og planlægningsudvalg fået kommissoriet for det pågældende arealanvendelsesudvalg, der bl.a. skal tage stilling til behovet for harmonisering af forskellige lovgivninger, der regulerer arealanvendelse, altså formentlig også kommuneplanloven. Videre skal udvalget inddrage redegørelsen af 31. august 1984 fra planstyrelsen om forslag til opfølgning af planredegørelse III på miljøministeriets område. Denne redegørelse fra 31. august 1984 omhandler også forenklinger og ajourføringer inden for kommuneplanens område.

Lovforslagets forhistorie er, at det var led i et større generalangreb på den fysiske planlægningslovgivning, et generalangreb, som er sat ind for nogle år siden, og som udmøntedes i en lang række forslag i eftersommeren og efteråret 1983. I mellemtiden er der så sket det, at man har fået indsat en bremse i kraft af det arealanvendelsesudvalg, som jeg netop har omtalt, således at lands- og regionplanlovgivningen og sektorplanlovgivningen ikke er medtaget i denne omgang. Man må som sagt derfor undre sig over, hvorfor nu kommuneplanloven skal have en særlig behandling. Jeg har en forklaring på det. Jeg skal gemme den til sidst.

Se, det har været et grundlæggende princip, og det har været fremhævet mange gange, og det er også bl.a. fremhævet i notatet af 31. august 1984, at princippet om borgerdeltagelsen i den fysiske planlægning ikke må svækkes. Jeg lagde mærke til, at det konservative folkepartis ordfører var inde på det, og socialdemokratiets ordfører gjorde det ligefrem til en betingelse for at støtte forslaget, at dette princip ikke blev svækket. Så må man jo se efter i lovforslaget, om der faktisk er tale om en principsvækkelse i denne sammenhæng, og det er der. Der er det på to ganske væsentlige områder.

Det første område er kommuneplanændringen. Almindeligvis skal kommuneplanændringer ske med den almindelige 16 ugers offentlighedsfase, og nu vil man så have den forkortet til 8 uger, når der er tale om det, der hedder »mindre omfattende ændringer«. Og hvad er så det? Det er det, der kaldes for »ændringer, der ikke griber afgørende ind i kommuneplanens hovedstruktur«. Dette er så uklart formuleret, at en forkortet offentlig-

[Leif Hermann]

hedsfase på 8 uger bliver den praktiske hovedregel for kommuneplanændringer i fremtiden.

Jeg kan se, at jeg skal til at skynde mig, så jeg haster videre til det næste eksempel. Det er lokalplandispensationerne. Det er næsten det værste af det hele. Her laver man en naboorientering med 2 ugers varsel, og udtrykket »mindre betydende« ændres til, at man ikke afgørende vil ændre et områdes karakter. Dette bliver den praktiske hovedregel for lokalplanændringer i fremtiden, og miljøministeren skal ikke sige, at han ikke har været bekendt med indvendingerne. De er kommet fra Foreningen af Byplanlæggere sidste år. Dermed kobler man netop de foreninger ud, som fru Lis Aaltonen var så bekymret over, bl.a. Danmarks Naturfredningsforening.

Selvfølgelig er der en forklaring på det, og forklaringen er den, som det også fremgår af en skrivelse fra planstyrelsen, at Amtsrådsforeningen og Kommunernes Landsforening har fremhævet, at dette forslag skal frem nu. De har, om jeg så må sige, taget kommuneplanloven og brugt et tegn over for den, som i øjeblikket giver anledning til en del omtale i offentligheden, og de har formentlig sagt til ministeren, at hvis han ikke lavede om på denne lov i dette efterår, ville de bruge det samme tegn over for ham.

Tegnet behøver ikke nødvendigvis at betyde ringeagt, har vi forstået på vestre landsret. Det kan være et tegn, der giver udtryk for meningstilkendegivelser varierende fra misbilligelse til forskellige grader af uenighed. Men jeg vil godt sige til ministeren, at gennemføres dette her, så tøver vi ikke med at benytte det pågældende tegn over for ministeren.

Dagmar Mørk Jensen (RV):

Da mit partis ordfører, hr. Ole Vig Jensen, ikke kan være til stede, skal jeg på hans vegne komme med nogle bemærkninger.

Ministeren har fremsat lovforslaget for at forenkle det kommunale planlægningsarbejde på en række punkter. Det lyder umiddelbart som en god idé, men samtidig er det nødvendigt at gå til værks med en vis varsomhed, idet det er vigtigt, at man ikke gør det så nemt at lave om på planlægningen, at væsentlige interesser bliver tilsidesat. Jeg vil gerne nævne et par eksempler.

Vi er betænkelige ved, at man vil forkorte den tid, der skal gå, inden man kan vedtage forslag, efter at der har været indsigelsesfrist. Det kan i visse kommuner føre til, at man behandler borgernes kritik endnu mere letfærdigt, end man gør i dag.

Desuden har vi set på lovforslagets nr. 5, hvori der står, at § 13, stk. 2, ophæves.

Det er den bestemmelse, der siger, at kommunens bygge- og anlægsvirksomhed ikke må stride mod kommuneplanen. Det kan være problematisk, hvis man slækker på denne bestemmelse, især hvis det skulle få afsmittende virkning på andre dele af planlægningen, idet vi jo ved, at ministeren ikke er alt for glad for at sige nej til lokale myndigheder, en i sig selv smuk tanke.

Også den udvidelse af dispensationskompetencen, der foreslås i nr. 17, har vi betænkeligheder ved.

Der er således en række spørgsmål, som vi meget gerne vil have opklaret i udvalget, inden vi kan tage endelig stilling til lovforslaget.

(Kort bemærkning).

Hanne Severinsen (V):

Jeg synes godt, man kan præcisere over for fru Dagmar Andreassen, at der jo ikke er nogen, der siger, at kommunalbestyrelsen ikke kan bruge længere tid til at behandle disse indsigelser, men det er lidt fjollet, hvis der f.eks. ingen indsigelser har været, at man så absolut skal være 4 uger om at behandle dem.

(Kort bemærkning).

Dagmar Mørk Jensen (RV):

Ja, blot for en ordens skyld: jeg går ud fra, at det var mig, der var tale om.

Det er klart, at alt afhænger af kommunernes ansvarlighed, men vi vil meget nødig have, at de skulle udsættes for for stor en fristelse til at afkorte tiden.

Anne Grete Holmsgård (VS):

Nu er det sådan med smidiggørelse, at der aldrig er nogen, der kan sige nej til det i princippet. Det vil alle jo gerne have. Problemet er bare, at når man går ned i de konkrete bestemmelser i denne lovgivning, så er smidiggørelsen af en sådan karakter, at det,

[Anne Grete Holmsgård]

der ryger ud med badevandet, er nærdemokratiet, og jeg synes nok, det er lidt pinligt, at det er det, man rent faktisk fremsætter et forslag om.

Der er mange stygge ting i det. Lad mig lige tage de overordnede ting først. Når nu ministeren siger, at denne lovændring, som er ganske omfattende, er sket på baggrund af indberetninger fra kommunerne, dvs. på baggrund af erfaringerne, så er det mig fuldstændig uforståeligt, hvorfor der ikke er en opstramning af bestemmelserne om kommunernes pligt til at lave en kommuneplan.

Jeg kan da huske, at miljøministeren flere gange har henvendt sig til Københavns kommune og har sagt: nu laver I altså den kommuneplan, I har pligt til. Men det er der ikke kommet noget ud af, og ministeren har øjensynlig ikke haft helt det samme mod, eller hvad man nu skal sige, som en socialdemokratisk forgænger på et lidt andet område, nemlig boligminister Erling Olsen, havde, for han forstod dog i det mindste at bruge sine administrative muligheder som boligminister til at påvirke Københavns kommunes saneringspolitik, og det virkede. Det var ikke det eneste, der blev gjort, men det virkede rent faktisk, at han gjorde det. De muligheder, som ministeren f.eks. har ved at være træg med at udstede § 15-rammer, har ministeren ikke brugt.

Det andet, jeg undrer mig over, er, at når nu ministeren har nedsat et arealanvendelsesudvalg – dette mærkelige ord, som dækker over et udvalg, der skal se på planlovene, specielt på regionplanlovene – hvorfor skal det udvalg så ikke se på kommuneplanloven?

Jeg kan huske, at vi havde et samråd for 14 dage eller 3 uger siden. Her foreslog jeg ministeren, at man skulle lave en konkret og realistisk vurdering af, hvordan de faktiske lokalplaner så ud i forhold til det, der var vedtaget i planlægningslovene og af de enkelte kommunalbestyrelser og amter. Det syntes ministeren var en interessant idé, som han ville gå hjem og gruble over. Det har han måske også gjort, men det er da forhåbentlig ikke dette her resultat, han er kommet frem til. Jeg synes, det er trist, at han ikke i stedet for siger, at når vi nu har et udvalg, skal det selvfølgelig også se på lokalplanarbejdet og hvilke problemer, der har været med det.

Så til substansen i lovforslaget. Jeg synes, at det mest katastrofale i forslaget, som det ser ud, er den voldsomme svækkelse af nærdemokratiet, den voldsomme svækkelse af lokalplanpligten først og fremmest. SFs ordfører har allerede ridset op, hvad det går ud på. Hvor det tidligere hed »mindre betydende«, hedder det nu »ikke vil gribe afgørende ind i et områdes karakter«. Hvad betyder så det? Ja, lovforslaget siger selv, at det betyder 20 pct. færre lokalplaner, og det er ikke så lidt. Det er en femtedel mindre.

Nu er lokalplaner jo ikke noget, man udarbejder for skægs skyld. Dem udarbejder man faktisk for, at folk, der bor i området, i det mindste på papiret skal have en mulighed for også at få en indflydelse på, hvordan området skal se ud, hvad der skal bygges i det, hvad der skal nedlægges osv. Jeg gad vide, hvor mange lokalplaner der overhovedet vil blive udarbejdet i Københavns kommune, hvis dette forslag går igennem. Jeg er da i hvert tilfælde ret sikker på, at der er en hel del, der vil ryge ud, og der er bestemt ikke ret mange i forvejen, for Københavns kommune har en meget blød eller slatten, eller hvad man nu skal kalde det, opfattelse af, hvornår der overhovedet er lokalplanpligt.

I stedet for siger man: ja men så er der jo nabohøringen. Ja tak, men nabohøringen er jo kortere. For det første er fristen kun på 2 uger, for det andet har miljøorganisationerne ikke nogen ankeadgang, og for at det ikke skal være løgn, foreslår man i bemærkningerne også, at man fremfor at orientere den enkelte husstand kan lave et opslag nede i opgangen, og det kan husmødrene med børn og indkøbsposer så stille sig op og kigge på – eller pensionisterne. Det er der nok ikke ret mange af dem der gør, men der er jo også muligheden med annoncering i lokalbladene, hvor orienteringen så kan gå ind i den almindelige annoncevrimmel. Det synes jeg simpelt hen er uanstændigt.

Nærdemokratiet svækkes også på den måde, at man forkorter eller rettere sagt halverer to tidsfrister. Den ene gælder kommuneplantillæg, hvor høringsfristen ikke længere skal være 4 måneder, men 2 måneder. Det synes jeg er yderst betænkeligt. Kommuneplantillæg kan være meget omfattende, og vi ved alle sammen, at hvis folk skal have nogen som helst reel indflydelse, skal de have

[Anne Grete Holmsgård]

tid til at diskutere det med hinanden, og det er specielt besværligt, når man har med kommuneplantillæg at gøre, netop fordi de dækker et større område. Jeg kan simpelt hen ikke forstå, hvordan man overhovedet kan acceptere dette inden for dette lovforslag.

Det andet tilfælde går ud på, at man siger, at det ikke er nødvendigt for kommunalbestyrelsen at have 4 uger til at tage stilling i, efter at der har været indsigelser; de kan nøjes med 2 uger. Egentlig er det vel et signal om, at man synes, at indsigelserne i virkeligheden ikke har nogen som helst betydning. Det tager man så konsekvenserne af og forkorter perioden.

Jeg kan desværre ikke nå mere i denne omgang. Der er adskillige andre ting, der godt kunne have fået et kritisk ord med på vejen, men der er kun 5 minutter, og resten må jeg så rejse i udvalget.

Steffensen (KrF):

Den kommuneplanlov, vi har til revision i dag, har virket siden 1977. Det var en god ting, at vi fik den, det er alle enige om, idet borgernes muligheder for indflydelse derved blev lovfæstet.

Nu er der gået en rimelig tid, så det må være rimeligt, at man nu tager disse problemer op til overvejelse for at finde ud af, om de erfaringer, man nu har indhøstet, også er af en sådan karakter, at visse ting i loven skal justeres.

Vi er enige med miljøministeren i, at det er rimeligt at gøre det nu. Vi er også enige i, at det i den udformning, som vi har til debat her i dag, er et godt udgangspunkt.

Vi er tilfredse med, at man har fået de berørte parter med ind i sagen, og at disse har udtalt sig og er tilfredse med dette lovforslags udformning. Det er ganske vigtigt, at de ting, vi får frem her i folketinget, finder, om jeg så må sige, forståelse og fodslag ude i befolkningen, som skal administrere dem. Det er tilfældet med dette lovforslag, og det er i sig selv positivt. Det er ikke så sært, at man gerne vil medvirke, for det, der er tale om, er i alt væsentligt en smidiggørelse og forenkling af det system, som er lovfæstet i 1977.

Jeg mener heller ikke, det er rigtigt, som det er påstået af nogle ordførere, at borgernes indflydelse bliver svækket. Hvem skulle

også have interesse i det, allermindst da kommuner og amter, som jo dog gerne vil være i overensstemmelse med de borgeres interesser, som de skal varetage? Jeg mener ikke, man kan sige, at fordi man i lovforslaget forkorter offentlighedsfasen i forskellige led, så er det identisk med, at man svækker borgernes indflydelse.

Man kan selvfølgelig diskutere, hvor lang og hvordan denne periode af offentlighedsfasen skal være. Det er der god mulighed for og også baggrund for at gøre i udvalget.

Kristeligt folkeparti vil gerne støtte lovforslaget, og vi ser frem en positiv og, forstår jeg, både interessant og meningsfyldt udveksling af synspunkter i udvalget.

(Kort bemærkning).

Anne Grete Holmsgård (VS):

Hr. Steffensen havde lidt svært ved at forstå, hvordan borgernes indflydelse blev svækket. Er det ikke temmelig forståeligt, at når der skal være 20 pct. færre lokalplaner, er der nogle, der får mindre mulighed for inden for deres lokalområde at have nogen som helst indflydelse på, hvad der bliver udarbejdet? Er det ikke også særdeles forståeligt, at hvis en kommune beslutter sig for at lave et kommuneplantillæg, der kan være meget omfattende, laves i virkeligheden hele tidsfølgen i en byfornyelsesproces om? Så har man kun 2 måneder mod tidligere 4 måneder til at diskutere det mellem borgerne i hele det store område og komme med nogle indsigelser. Det er faktisk umuligt på 2 måneder.

Hvis man nu tager København – hvis man i øvrigt havde en kommuneplan – kunne borgerrepræsentationen vedtage et kommuneplantillæg, der ændrede hele det, der i gamle dage hed tid-og-trang-følgen inden for byfornyelsesområdet for København. Ja, hvad hvis den bare gjorde det for Østerbro og Nørrebro? Så havde vi, der bor i det område, 2 måneder til at diskutere, hvad vi mener om det. Det kan man simpelt hen ikke nå. Jeg mener, det er meget forståeligt, at dette helt konkret svækker nærdemokratiet.

(Kort bemærkning).

Leif Hermann (SF):

Ja, så må vi jo pinde det ud.

[Leif Hermann]

Hvis vi ser på § 47, stk. 3, går jeg ud fra, at der er tilstræbt en realitetsændring. Det bekræftes i øvrigt af det, fru Anne Grete Holmsgård sagde om, at man skulle have færre lokalplaner. Denne realitetsændring indebærer en udvidet adgang til dispensation, og det betyder, at de foreninger i medfør af den gældende kommunelovs § 23 og lignende med lokalt tilhørsforhold, som over for kommunalbestyrelsen har fremsat skriftlig anmodning om at blive holdt underrettet om forslag til lokalplan, glider ud. For så vidt borgerindflydelsen er organiseret i disse foreninger, begrænses den altså.

(Kort bemærkning).

Steffensen (KrF):

Både fru Anne Grete Holmsgårds og hr. Leif Hermanns bemærkninger viser jo tydeligt, at der er god grund til at drøfte disse spørgsmål nærmere i udvalget.

Jeg vil ikke afvise, fru Anne Grete Holmsgård, at der kan være særlige problemer i København, men når nu kommunalpolitikerne rundt omkring i landet skal varetage borgernes interesser, er det dog bemærkelsesværdigt, at deres organisationer er indstillet på og gerne vil medvirke til en smidiggørelse i denne retning. På baggrund af de erfaringer, som er gjort i de år, der er gået med den nuværende ordning og med de muligheder for indsigt, der findes i den nugældende lov, er det da ikke sikkert, at det er den helt rigtige fremgangsmåde. Det er dog ikke givet. Men jeg synes, det er disse ting, man må have uddybet og grundigt undersøgt i udvalget.

(Kort bemærkning).

Hanne Severinsen (V):

Til fru Anne Grete Holmsgårds bemærkninger om saneringen i København vil jeg sige, at det jo ikke er sådan noget, lovforslaget tager stilling til. Det ville aldrig være en mindre ændring at lave om på en tidsfølgeplan. Men problemet og skandalen i København er jo – og det kan vi sikkert godt være enige om herinde – at der slet ikke er nogen kommuneplan og dermed heller ikke nogen tidsfølgeplan, og det er virkelig for dårligt.

Men spørgsmålet om denne ændring berører slet ikke det eksempel, som fru Anne Grete Holmsgård kom med, og jeg synes og-

så, man skal gøre sig klart, at hvis man laver kommuneplanprocedure og lokalplanprocedure over alle mulige små detaljer, så mister folk efterhånden overblikket og kan slet ikke finde ud af, hvor der sker nogle vigtige ændringer. Det har netop blandt byplanlæggere været diskuteret, om ikke man nogle gange overplanlagde på en sådan måde, at de virkelig vigtige overordnede problemer faktisk forduftede i de mange detaljer.

(Kort bemærkning).

Anne Grete Holmsgård (VS):

Jeg vil godt sige til fru Hanne Severinsen, at problemet her jo er, at man lægger større beføjelser over til kommunalbestyrelse og til borgerrepræsentation. Det finder jeg er et stort problem, fordi det i praksis har vist sig, at i hvert tilfælde borgerrepræsentationen i København har haft svært ved at tage det, der hedder nærdemokrati, alvorligt.

Det er borgerrepræsentationen selv, der skal afgøre, om der er væsentlige ændringer eller ej, og det er i høj grad et problem, for det, man gør her, er, at man i det hele taget svækker en overordnet myndigheds mulighed for at gå ind og sige: nu går den altså ikke. Faktisk piller man jo også i lovens § 8, stk. 1, det andet punktum ud. Der står, at hovedstadsrådet og amtskommunerne hidtil har skullet varetage, at der var en vis kvalitet i kommuneplanen, således at den var god nok til, at man også kunne lave lokalplaner ud fra den. Denne bestemmelse falder ud nu. Hvis man ser på, hvad det egentlig er for nogle ting, der er omfattet af kommuneplanlovens § 3, stk. 3, er det bl.a. byfornyelse, det er også spørgsmålet om grønne områder og en lang række andre ting. Det er altså ikke helt ligegyldigt, at man på denne måde svækker kvaliteten i kommuneplanen. Man har et meget, meget dårligt grundlag, når der skal tages stilling til, om der er tale om større eller mindre ændringer, og jeg er meget nervøs.

Jeg vil godt sige til hr. Steffensen, at det er rigtigt nok at sige, at der ikke er de samme problemer i andre kommuner som i København, men denne her lov gælder altså også for København, og man er simpelt hen nødt til at tage udgangspunkt i det svageste led i kæden. Man kan ikke tage udgangspunkt i det stærkeste, det viser alle fysiske love.

(Kort bemærkning).

Leif Hermann (SF):

Fru Hanne Severinsen optræder undertiden som overordentlig kyndig på dette område, og så kan det undre mig noget, når fru Hanne Severinsen siger, at alle mulige små detaljer skal ændres gennem lokalplaner. I den gældende § 47, stk. 3, står der, at mindre betydende dispensationer fra bestemmelser i en lokalplan osv. kan meddeles, når der ikke vil ske en ændring af den særlige karakter af det pågældende område. Der er i forvejen en dispensationsadgang, og jeg vil gerne vide: kan fru Hanne Severinsen komme konkret her og påvise, om der i nogle situationer har været tale om, at denne dispensationsadgang ikke har kunnet fortolkes på en måde, der for kommunalbestyrelsen har været fornuftig?

(Kort bemærkning).

Hanne Severinsen (V):

Til hr. Leif Hermann kan jeg sige, at jeg husker adskillige eksempler fra dengang, da vi havde en byplanborgmester i 4. afdeling, som havde lokalplanpligt. Der blev mange gange læst i den kommuneplanlovgivning på den måde, at tingene, selv om det bare var små ændringer, krævede lokalplanpligt. Det var til stor irritation, og det betød i virkeligheden, at man f.eks. havde lokalplanpligt, hvis man skulle nedrive en gammel fabriksbygning, som var fuldstændig ubrugelig, og så skulle man gå og vente i flere år.

Nu er vi ganske vist gået fra Skylla til Charybdis – vi er gået fra Villo Sigurdsson til Weidekamp – det indrømmer jeg er næsten lige så slemt i den anden retning, og jeg forstår godt, fru Anne Grete Holmsgård, at man bliver nødt til at være lidt paranoid over for Københavns kommune på det område.

Men så vil jeg godt lige understrege, at det ikke er rigtigt, at det er kommunen selv, der skal afgøre, om f.eks. det at ændre i en tidsfølgeplan på en saneringsplan bare er en mindre ændring. Det er jeg også sikker på at miljøministeren kan bekræfte.

Tredje næstformand (Lilli Gyldenkilde):

Jeg skal gøre opmærksom på, at det er min hensigt at udsætte mødet efter behandlingen af denne sag.

Poulsgaard (FP):

Nærdemokratiet kan også druknes i papir og planlægning. De stakkels mennesker derude i kommunerne i dag skal sidde med stabler af planer, rapporter, og jeg ved ikke hvad, og alt det skal skrives ned, og det skal skrives hen, og det skal skrives op. Man skulle søreme tro, at vi lever i russiske tilstande, i stedet for at vi har en liberal regering, for i Rusland ønsker de jo også at planlægge 5 og 10 år frem.

Når man så ser på dette lovforslag – det er faktisk ret et digert værk – sætter jeg rent umiddelbart et kryds ved det. Det kryds betyder positiv, for der står i hvert fald »forenkling«, og er der noget, vi trænger til, hvad angår dette område, så er det forenkling, så er det ikke mere planlægning, ikke flere høringsfaser, og jeg ved ikke hvad, der dræber ethvert initiativ. Det tager jo flere år, før man kan komme i gang med noget som helst.

Jeg kan ikke sådan lige umiddelbart overskue alle disse lovparagraffer og de ændringer, der er foreslået, men vi går i hvert fald til arbejdet med en positiv indstilling til, at der skal ske en forenkling på området.

Maisted (FD):

De frie demokrater kan støtte dette lovforslag, for vi har fuld forståelse for, at kommunalbestyrelser er blevet trøtte af VSere og SFere, der prøver på at sætte en kæp i hjulet, hver gang der skal laves en form for planlægning. Deres systematiske undergravning af samfundet og dets udvikling i en positiv retning er jo en årsag til, at man har ønsket disse regler. Det er selvfølgelig sørgeligt, at vi har et overadministreret samfund, hvor man altså er kommet dertil, hvor man må sige: al magt til kommunalbestyrelserne, for at få det til at fungere.

Miljøministeren (Chr. Christensen):

Som det er nævnt, trådte kommuneplanen i kraft i 1977, og som fru Hanne Severinsen klart beskrev, har erfaringerne med lovens administration vist, at der er behov for klare og mere smidige regler for lokalplanlæg-

[Miljøministeren]

ningen. Det forslag, vi netop nu behandler, karakteriseres netop ved smidiggørelse og ajourføring.

Vi må se dette forslag som første led i den forenkling, som bl.a. blev bebudet i landsplanredegørelsen fra 1982. Lovforslaget bygger på kommunale forenklingsforslag, som det også er kommet frem her under debatten, men man må ikke tro, at alle de forslag, der er kommet fra kommunerne, er taget med i lovforslaget. Lovforslaget skal afveje forskellige hensyn og interesser over for hinanden, men for mig er det helt afgørende at holde balancen mellem på den ene side ønskerne om en hurtig og smidig kommune- og lokalplanlægning og på den anden side hensynet til borgernes medindflydelse.

Dette forslag svækker efter min opfattelse ikke borgernes indflydelse. Den er et af de grundlæggende principper i kommuneplanloven, og det er vel egentlig her, hele debatten nu står, nemlig om det er en svækkelse eller ikke en svækkelse. Ved denne behandling er det hovedlinjerne, der trækkes op, og vi må nok netop på dette punkt i udvalget have en meget grundig drøftelse for at klarlægge, hvorfor vi mener, det ikke er en afsvækkelse.

Forslaget har været forelagt en række myndigheder, en række foreninger og en række organisationer. Den balance, som lovforslaget giver udtryk for, betyder, at der ikke er fuld enighed om alle elementer i forslaget, og det er også kommet klart frem her i debatten. Det er også derfor, der, som flere ordførere har givet udtryk for, skal en grundig udvalgsbehandling til.

Jeg kan specielt nævne, at Kommunernes Landsforening har gjort opmærksom på, at der er behov for videregående ændringer end dem, vi her foreslår. Det drejer sig om mere smidige procedurer i forbindelse med ændring af regionplanerne og opblødning af mange sektorplanbestemmelser i og uden for miljøministeriets lovgivning. Det er min opfattelse, at der er brug for mere grundlæggende overvejelser af disse spørgsmål. Det gælder ikke mindst samspillet i den lovgivning, der regulerer arealanvendelsen. Det er netop derfor, vi også har taget med i lovforslaget, at der ikke skal være ændringer i lovene angående lands- og regionplanlægning.

I det udvalg om arealanvendelse, som vi nu har nedsat, vil disse spørgsmål blive analyseret grundigt. Her er både statslige og

kommunale myndigheder repræsenteret. Desuden vil der være repræsentanter for forskellige organisationer og foreninger, bl.a. Danmarks Naturfredningsforening. Det er ikke mindst netop efter ønske fra Danmarks Naturfredningsforening, at dette udvalg er kommet i gang. Vi håber også på den baggrund, at vi kan få en virkelig konstruktiv drøftelse i udvalget.

Jeg vil gerne takke ordførerne for forståelse i vid udstrækning for den hovedlinje, der er lagt i dette forslag. Som fru Dorte Bennedsen udtrykte det, må det selvfølgelig være under forudsætning af, at vi beholder rambestyringen, og at befolkningens deltagelse i lovgivningen ikke svækkes. Det vil nok være rigtigt her lige at komme med et par kommentarer desangående.

Fristerne bliver kortere – det er korrekt – men det betyder ikke reelt en svækkelse af borgernes mulighed for indflydelse. Forslaget om at udvide kommunalbestyrelsens adgang til at dispensere fra byplanvedtægten og lokalplanerne betyder, at kommunalbestyrelsen i en del tilfælde fritages for at lave en lokalplan, men så må man huske, at der i tilknytning hertil foreslås en udvidelse af naboorienteringen, som fru Anne Grete Holmsgård også har peget på; det er den, der skal gå forud for en dispensation. Betydningen heraf er, at borgerne i lokalplanområdet eller, skal vi sige det påtænkte afsnit af lokalplanområdet bliver hørt, før der bliver tildelt dispensation.

Fru Dorte Bennedsen var også inde på problemerne i forbindelse med § 27, stk. 1, når der er gjort indsigelse mod et lokalplanforslag, altså nedsættelsen til 14 dage. Hvad er baggrunden for det? Den regel, der er i dag, betyder jo, at en hvilken som helst indsigelse medfører, at der skal gå en måned, før lokalplanforslaget kan vedtages endeligt. Der er, som det er fremhævet her, fremsat ønske fra kommunernes side om, at denne regel blev ophævet. De har peget på, at kommunalbestyrelserne har et ansvar for, at der sker en forsvarlig behandling af indsigelserne. Fristen i sig selv giver ikke nogen garanti for, at der sker en forsvarlig behandling – det er kommunernes ansvar.

Fra den anden side er det anført, at det har betydning, at der er en frist efter udløbet af offentliggørelsesperioden. Jeg mener, at den gældende frist på 1 måned kan virke for

[Miljøministeren]

stift. Det er baggrunden for, at vi foreslår de 14 dage.

Fru Lis Aaltonen gav netop udtryk for glæde over, at der efter det konservative folkepartis mening ikke er en afsvækkelse af borgerdeltagelsen.

Det er også her fremført, at de resterende ønsker kan komme frem, når arealudvalget har fuldendt sit arbejde. Det er netop hensigten med den opdeling, der er i forslaget.

Jeg skal ikke sige meget til hr. Leif Hermanns indlæg ud over, at det centrale, der blev rørt ved i indlægget, netop er spørgsmålet om, hvorvidt borgerdeltagelsen er svækket eller ikke svækket. Hvorfor stille det spørgsmål nu, når arealudvalget er nedsat? Jeg kunne måske vende det om og sige: hvorfor lader man nu dette forslag kun omfatte kommuneplanloven og ikke region- og landsplanområdet? Det er netop det, der først og fremmest skal tages fat på i arealudvalget. Jeg har ikke skønnet, det var nødvendigt at afvente de lempelser, der her er kommet frem.

Det er også oplyst i de almindelige bemærkninger, at lovforslaget bygger på et udkast fra en arbejdsgruppe ledet af planstyrelsen. Dette udkast indeholdt forslag til ændringer både i kommuneplanloven og lands- og regionplanen, men de andre to områder er altså trukket ud, fordi de skal tilgodeses i arealudvalget.

Fru Dagmar Mørk Jensen var inde på det samme spørgsmål, nemlig om vi ved at forkorte tiden kommer til at ramme borgernes medindflydelse. Som jeg har sagt før, mener vi ikke det er tilfældet, men også det må vi drøfte i udvalget.

En smidiggørelse vil nok være det samme som, at man med smidiggørelsen smider borgerdeltagelsen ud med badevandet. Sådan udtrykte fru Anne Grete Holmsgård sig. Og så her må jeg henvise til drøftelserne i udvalget.

Spørgsmålet om Københavns forhold er ligeledes trukket ind i debatten, og jeg kan her henholde mig til svaret fra fru Hanne Severinsen, og så må vi tage fat også på det i udvalget.

Jeg tror, hr. Steffensen drog noget frem, der ikke har været trukket frem tidligere, og det er, at netop dette forslag også er til gunst for borgerne, det er ikke bare myndighederne, men i høj grad også borgerne, der vil nyde godt af det.

Jeg vil igen takke ordførerne for forståelse for hovedlinjerne i det og slutte med at sige til hr. Poulsgaard og hr. Maisted, at de netop har fået klarlagt den forenkling, der ligger i det både for myndighederne og borgerne.

Lad mig gentage, at det er ret kompliceret, at spændvidden af de synspunkter, der er på det, er stor, og derfor må vi henstille til udvalget, at der sker en meget grundig drøftelse for at klarlægge tingene så godt som muligt. Så skal vi tilsige vores fulde støtte.

Dorte Bennedsen (S):

Det er selvfølgelig altid trist, når nogen gerne vil takke én og man så ligesom er nødt til at tage afstand fra takken. Jeg er faktisk nødt til at tage afstand fra ministerens tak i hvert fald i den formulering, han gav den, for ministeren takkede for en positiv holdning til hovedlinjerne i lovforslaget. Det var i hvert fald ikke det, vi fra vores side gav udtryk for. Det, jeg sagde, var, at vi kunne erklære os enige i den erklærede målsætning med hensyn til smidiggørelse, men problemet er netop, om den erklærede målsætning nu også kommer til udtryk i den konkrete udformning af forslaget, som det foreligger her, og det er jeg i hvert fald for mit vedkommende temmelig skeptisk over for.

Som eksempel kan jeg nævne § 27, stk. 2, hvor man nu giver kommunalbestyrelsen ret til at ændre på planen, også selv om der ikke er kommet indsigelser. Det synes jeg er noget helt fantastisk, for her sender man altså et forslag ud til høring hos borgerne, som konkluderer, at det er et fornuftigt forslag, og at de derfor ingen indvendinger har imod det, hvorefter kommunalbestyrelsen kan ændre i forslaget. Jeg tror, det var fru Hanne Severinsen, der var så bekymret for, at vi frustrerede borgerne. Det giver netop frustrationer, når de vågner op og opdager, at den plan, der blev vedtaget, var en anden end den, der var sendt ud til høring.

Jeg vil kun lige sige dette i anledning af ministerens bemærkninger, for vi ved jo – det hørte vi bl.a. under behandlingen af det forrige forslag her på dagsordenen i dag – at ordførertaler i givne anledninger granskes meget nøje, og så skal det i hvert fald ikke kunne siges, at vi kan tages til indtægt for den tak på den måde, som ministeren formulerede den.

Leif Hermann (SF):

Jeg skal i anden omgang tage mit udgangspunkt i det, som det konservative folkepartis ordfører sagde, nemlig at det efter en vedtagelse af dette lovforslag ville blive lettere at være dansker. Jeg vil sige, det ville være lettere at være dansk kommunalbestyrelsesmedlem, og det er noget ganske andet, fru Lis Aaltonen. Det bliver ikke nemmere at være beboer i et parcelhusområde, hvor man f.eks. hidtil troede, at der kun var tale om byggeri i én etage, men hvor der nu uden lokalplanændringer kan ske byggeri i to etager. Det er planstyrelsens eget eksempel, jeg refererer.

Jeg har ikke i første omgang erklæret mig enig i forslaget's målsætning, men jeg vil da gerne sige, at ingen – heller ikke socialistisk folkepartis ordfører – kan være bekendt at sige nej til ajourføring og smidiggørelse. Jeg håber, at ministeren har forstået, at den slags ting burde være en selvfølge og selvfølgelig også er det for socialistisk folkeparti.

Derfor er jeg meget bekymret for, at dette forslag kan udvikle sig til, at vi i løbet af nogle meget få år står over for at skulle udvide planstyrelsens personale. Jeg har ikke noget imod, at der bliver ansat flere mennesker i planstyrelsen – der er rigeligt med arbejdsløse ingeniører og arkitekter, som kunne sidde dér – men udvidelsen vil komme, fordi man vil få en ganske betydelig mængde klager over den manglende lokalplanlægning. Dertil kommer endelig, at man jo nu har indført en regel, der siger, at kommunalbestyrelsen kan skønne, at de ændringer, der bliver tale om via dispensationer, er uden betydning for de omboende. Det, der kunne være interessant, var måske at høre de omboendes mening, og det kan man risikere fører til, at man får en lang række klager over manglende lokalplanlægning.

Nu skal vi som sagt se på det i udvalget, og jeg vil gerne sige til ministeren, at sådan som jeg har talt det sammen, synes jeg nu heller ikke, der er noget særlig stort behov for at takke i hvert fald et flertal af ordførerne.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Tredje næstformand (Lilli Gyldenkilde):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til miljø- og planlægningsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Jeg skal her udsætte mødet. Det genoptages i dag kl. 13.15.

Mødet udsat kl. 12.03

Mødet genoptaget kl. 13.15

Meddelelser fra formanden:**Anden næstformand (Povl Brøndsted):**

Medlem af folketinget Erik B. Smith (S) har meddelt mig, at han på forslagsstillernes vegne ønsker at tage følgende lovforslag tilbage:

Forslag til lov om ændring af lov om individuel boligstøtte.

(Lovforslag nr. L 62).

Ønsker nogen at optage dette lovforslag? (Ophold). Da det ikke er tilfældet, er lovforslaget bortfaldet.

Den næste sag på dagsordenen var:

3) Første behandling af lovforslag nr. L 83:

Forslag til lov om ændring af lov om social pension. (Ændrede regler om arbejdsgiverbidraget til førtidspension m.v.).

(Fremsat 21/11 84).

Lovforslaget sattes til forhandling.

*Forhandling***Mette Groes (S):**

Socialdemokratiet kan ikke give sin tilslutning til lovforslaget. Vi mener måske nok, at man i visse tilfælde kunne pålægge arbejdsgiverne at tage del i afholdelse af udgifterne på